

Naturgaslag;

utfärdad den 21 juni 2000.

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs² följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens tillämpningsområde

1 § I denna lag ges föreskrifter om naturgasledningar och naturgaslager samt om handel med naturgas i vissa fall.

Definitioner

2 § Med naturgasledning avses rörledning, mät- och reglerstation, linje-ventilstation, rensdonsstation och kompressorstation.

3 § Med överföring av naturgas avses överföring genom såväl överföringsledningar som distributionsledningar till naturgasföretag eller förbrukare av naturgas.

4 § Med naturgasföretag avses den som överför eller säljer naturgas samt den som lagrar naturgas för annans räkning.

5 § Med berättigad kund avses

1. förbrukare som har naturgaseldad kraftproduktion, och
2. övriga förbrukare som enligt ingångna inköpsavtal kommer att förbruka mer än 25 miljoner kubikmeter naturgas per år på minst ett förbrukningsställe.

6 § Med transport av naturgas avses överföring av naturgas till anslutningspunkten hos ett naturgasföretag eller en berättigad kund som innehavaren av en naturgasledning gör för ett annat naturgasföretags räkning.

7 § Med transporttariff avses avgifter och övriga villkor för transport av naturgas.

¹ Prop. 1999/2000:72, bet. 1999/2000:NU12, rskr. 1999/2000:259.

² Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 98/30/EG av den 22 juni 1998 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas (EGT L 204, 21.7.1998, s. 1, Celex 31998L0030).

8 § Med anslutning av en naturgasledning avses också återinkoppling av en befintlig naturgasledning, ändring av den avtalade kapaciteten i anslutningspunkten samt ändring av tidpunkt för överföringen.

2 kap. Koncession

Allmänt om koncession

1 § En naturgasledning får inte byggas eller användas utan tillstånd (koncession) av regeringen. Åtgärder för att bereda plats för en naturgasledning, såsom sprängning, schaktning, skogsavverkning, markberedning eller liknande åtgärder, får inte vidtas innan koncession har meddelats.

Koncession krävs inte för en naturgasledning som

1. är belägen efter en mät- och reglerstation, eller
2. uteslutande skall användas inom hamn- eller industriområde.

Regeringen får föreskriva undantag från kravet på koncession enligt första stycket i fråga om vissa slag av naturgasledningar eller vissa slag av åtgärder med naturgasledningar.

2 § Ett naturgaslager får inte byggas eller användas utan tillstånd (koncession) av regeringen.

Koncession krävs inte för ett naturgaslager som skall anslutas till en naturgasledning för vilken det inte krävs koncession.

3 § Om regeringen har meddelat koncession för en naturgasledning eller ett naturgaslager får förbud inte meddelas med stöd av miljöbalken mot att bygga och använda naturgasledningen eller naturgaslagret.

Förutsättningar för meddelande av koncession

4 § Koncession får meddelas endast om anläggningen är lämplig från allmän synpunkt.

5 § Koncession får inte strida mot en detaljplan eller mot områdesbestämmelser. Om syftet med planen eller bestämmelserna inte motverkas, får dock mindre avvikelser göras.

6 § Vid prövning av frågor om meddelande av koncession skall bestämmelserna i 2–4 kap., 5 kap. 3 § och 16 kap. 5 § miljöbalken tillämpas.

En miljökonsekvensbeskrivning skall ingå i en ansökan om koncession. När det gäller förfarandet, kraven på miljökonsekvensbeskrivningen samt planer och planeringsunderlag gäller 6 kap. miljöbalken. Vad som där sägs om tillståndsmyndighet skall gälla regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

7 § En koncession får beviljas endast den som från allmän synpunkt är lämplig att utöva den verksamhet som avses med koncessionen. Härvid skall särskilt beaktas om sökanden kan antas ha vilja och förmåga att dels utöva den verksamhet som avses med koncessionen, dels utöva verksamheten enligt de föreskrifter och villkor som kommer att gälla för verksamheten.

Koncessionsvillkor

8 § En koncession för en naturgasledning skall ange rörledningens huvudsakliga sträckning.

En koncession för en naturgasledning eller ett naturgaslager skall förenas med de villkor som behövs för att skydda allmänna intressen och enskild rätt. Den skall också förenas med de villkor för anläggningens utförande och nyttjande som behövs av säkerhetsskäl eller som behövs för att i övrigt skydda människors hälsa och miljön mot skador och olägenheter och främja en långsiktigt god hushållning med mark och vatten och andra resurser eller som av annat skäl behövs från allmän synpunkt.

Det får anges som villkor för en koncession att naturgasledningen eller naturgaslagret skall vara färdigställt inom en viss tid. Om det finns särskilda skäl kan den angivna tiden förlängas. Ansökan om förlängning skall göras före utgången av den angivna tiden.

9 § En koncession får för sin giltighet göras beroende av att den som innehar koncessionen ställer säkerhet för kostnaderna för att ta bort naturgasledningen eller naturgaslagret och att vidta andra åtgärder för återställning. Staten, kommuner, landsting och kommunalförbund behöver inte ställa säkerhet.

Om det kan antas att den ställda säkerheten inte längre är tillräcklig, får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer besluta om ytterligare säkerhet.

I fråga om säkerhetens beskaffenhet gäller 2 kap. 25 § utsökningsbalken. Säkerheten skall prövas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer och förvaras av länsstyrelsen i det län där verksamheten bedrivs.

Koncessionens giltighetstid

10 § En koncession skall meddelas för fyrtio år. Om det finns särskilda skäl eller om sökanden begär det, får dock kortare tid bestämmas.

Förlängning av giltighetstiden

11 § Koncessionens giltighetstid får på ansökan av koncessionshavaren förlängas med fyrtio år i taget. Om det finns särskilda skäl eller om sökanden begär det, får dock kortare tid bestämmas.

I ett ärende om förlängning av giltighetstiden skall 4–8 §§ tillämpas.

Ansökan om förlängning av giltighetstiden bör göras senast två år före koncessionstidens utgång. Koncessionen gäller till dess att ansökningen har prövats slutligt.

Överlåtelse av koncession

12 § En koncession får inte överlåtas utan tillstånd av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Vid prövning av en ansökan om överlåtelse av koncession skall 7 § tillämpas.

Återkallelse av koncession

13 § En koncession får återkallas helt eller delvis

1. om en naturgasledning eller ett naturgaslager inte har använts under tre år i följd och inte längre behövs för en säker energiförsörjning, eller

2. om koncessionshavaren i väsentlig mån inte fullgör sina skyldigheter enligt denna lag, enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, enligt villkoren i koncessionen eller enligt de säkerhetsföreskrifter som gäller för naturgasledningens eller naturgaslagrets drift.

Frågor om återkallelse av koncession prövas av regeringen.

Återställning

14 § Om en koncession upphör att gälla, är den som senast haft koncessionen skyldig att ta bort naturgasledningen eller naturgaslaget samt vidta andra åtgärder för återställning, om det behövs från allmän eller enskild synpunkt.

I samband med att koncessionen upphör skall regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer fastställa koncessionshavarens skyldigheter enligt första stycket.

Om den som senast har haft koncessionen inte fullgör sina skyldigheter enligt första stycket, får den myndighet som regeringen bestämmer förelägga honom vid vite att fullgöra skyldigheterna eller besluta att åtgärderna skall vidtas på hans bekostnad. Ett beslut om att åtgärderna skall vidtas på den tidigare koncessionshavarens bekostnad får verkställas.

15 § Om en naturgasledning eller ett naturgaslager har byggts utan koncession där sådan behövs, får den myndighet som regeringen bestämmer förelägga ledningens eller lagrets innehavare att ta bort anläggningen och att vidta andra åtgärder för återställning, om det behövs från allmän eller enskild synpunkt.

Om naturgasledningens eller naturgaslagrets innehavare inte fullgör sina skyldigheter enligt första stycket, får den myndighet som regeringen bestämmer förelägga honom vid vite att fullgöra skyldigheterna eller besluta att åtgärderna skall vidtas på hans bekostnad. Ett beslut om att åtgärderna skall vidtas på innehavarens bekostnad får verkställas.

16 § Om någon annans mark behöver tas i anspråk för återställning får den myndighet som regeringen bestämmer besluta att tillträde till marken skall lämnas under viss tid.

Återställningen skall utföras så, att minsta skada och intrång vållas. Byggnader får uppföras eller vägar byggas endast om markens ägare och den som har nyttjanderätt eller servitut avseende marken samtyckt till det eller om den myndighet som regeringen bestämmer lämnat tillstånd till åtgärden. Tillstånd får lämnas endast om åtgärden är oundgängligen nödvändig för att återställningen skall kunna utföras.

Om återställningen föranleder skada eller intrång, skall ersättning för detta lämnas. Talan om ersättning väcks vid den fastighetsdomstol inom vars område marken eller större delen av denna ligger.

Naturgasledning inom område för trafikled

17 § Innehavaren av en naturgasledning som har byggts inom området för en befintlig allmän väg, enskild väg som hålls öppen för trafik, järnväg, tunnelbana eller spårväg eller kanal eller annan sådan vattentrafikled (trafikled), är skyldig att, om trafikleden skall ändras, vidta och bekosta de åtgärder med naturgasledningen som behövs för att ändringen skall kunna genomföras.

Om åtgärden vidtas med en naturgasledning där denna korsar en trafikled skall dock den som förvaltar trafikleden ersätta innehavaren av ledningen för kostnaden för åtgärden.

18 § Om en naturgasledning som har byggts inom området för en befintlig trafikled medför ökade kostnader för trafikledens underhåll, skall innehavaren av ledningen ersätta dessa ökade kostnader.

19 § Om arbete på en naturgasledning, som har byggts inom området för någon annan trafikled än allmän väg, kan inverka på trafiksäkerheten eller om arbetet medför större ingrepp i trafikleden, skall det utföras efter anvisningar av den som förvaltar trafikleden eller genom hans försorg. Innehavaren av ledningen skall svara för kostnaden för arbetet.

Om en naturgasledning blivit skadad och dröjsmål med reparationen skulle orsaka avsevärd olägenhet får ledningsinnehavaren påbörja reparationen även om han inte hunnit anmäla skadan till trafikledens förvaltare. Ledningsinnehavaren skall dock snarast underrätta trafikledens förvaltare om det påbörjade arbetet.

I fråga om arbete med naturgasledning inom område för allmän väg gäller 44 § väglagen (1971:948).

3 kap. Skyldigheter för den som innehar en naturgasledning

Anslutning av naturgasledning

1 § Den som innehar en naturgasledning är skyldig att på skäligen villkor ansluta en annan naturgasledning som innehas av ett naturgasföretag eller en berättigad kund till sin naturgasledning.

Skyldighet föreligger inte om ledningen saknar kapacitet för den begärda anslutningen eller om det annars finns särskilda skäl.

Skyldigheten gäller inte den som innehar en sådan naturgasledning som uteslutande används inom hamn- eller industriområde.

Transport av naturgas

2 § Den som innehar en naturgasledning är skyldig att på skäligen villkor transportera naturgas.

Skyldigheten gäller inte den som innehar en sådan naturgasledning som uteslutande används inom hamn- eller industriområde.

3 § Innehavaren av en naturgasledning som har gjort inköpsåtaganden i avtal om köp av naturgas får, efter ansökan, av regeringen beviljas ett tillfälligt undantag från skyldigheten enligt 2 § första stycket. Ett sådant undantag får beviljas bara om ledningsinnehavaren får eller kan antas få allvarliga

ekonomiska och finansiella svårigheter till följd av skyldigheten enligt 2 § första stycket.

Ett undantag skall avse transporten av en viss mängd naturgas under viss angiven tid från en viss angiven leverantör till en eller flera angivna förbrukare.

Ansökan skall göras utan dröjsmål om ledningsinnehavaren redan har vägrat att utföra en viss transport.

Om ett tillfälligt undantag medges skall det i beslutet anges att det kan komma att ändras eller upphävas.

Ett beviljat undantag skall av regeringen utan dröjsmål anmälas till Europeiska gemenskapernas kommission.

Mätning av transporterad naturgas

4 § Den som innehar en naturgasledning är skyldig att utföra mätning av transporterad naturgas och att rapportera resultaten av dessa mätningar i enlighet med de närmare föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Kostnaden för den mätning och rapportering som avser transporterad naturgas skall av ledningsinnehavaren debiteras den som mottar naturgasen.

Anslutningsavgifter

5 § Avgifter och övriga villkor för anslutning av ett naturgasföretag eller en berättigad kund till en naturgasledning skall vara skäliga och utformade på sakliga grunder. Vid bedömningen av en avgifts skälighet skall det beaktas att ledningsinnehavaren får en rimlig avkastning av verksamheten.

Den som innehar en naturgasledning skall vid begäran om ny anslutning inom skälig tid lämna skriftlig uppgift om avgiften och övriga villkor för anslutningen.

Transporttariffer

6 § Transporttariffer skall vara skäliga och utformade på sakliga grunder. Vid bedömningen av en tariffs skälighet skall det beaktas att ledningsinnehavaren får en rimlig avkastning av verksamheten.

Transporttariffer skall utformas så, att den avgift ett naturgasföretag eller en berättigad kund betalar för transporten till sin anslutningspunkt innefattar avgift för transporten i samtliga rörledningar, genom vilka transporten sker.

7 § Den som innehar en naturgasledning skall offentliggöra sin transporttariff samt på begäran utan dröjsmål lämna skriftlig uppgift om tariffen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om offentliggörande av transporttariff.

4 kap. Redovisning och revision

Redovisning av överföring och lagring av naturgas

1 § Verksamhet som rör överföring av naturgas och lagring av naturgas för annans räkning skall ekonomiskt redovisas var för sig och skilt från annan verksamhet.

Redovisning av överföringsverksamhet som omfattas av samma transporttariff skall ske samlat.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om redovisning av verksamhet som rör överföring av naturgas och lagring av naturgas för annans räkning samt om skyldighet att ge in redovisningshandlingar till den myndighet som regeringen bestämmer.

Revision

2 § Revisor i ett naturgasföretag som bedriver överföring av naturgas eller lagring av naturgas för annans räkning skall göra en särskild granskning av redovisningen av denna verksamhet.

Revisorn skall årligen i ett särskilt intyg avge ett utlåtande i frågan om redovisningen av verksamheten skett enligt gällande bestämmelser. Företaget skall lämna in intyget till den myndighet som regeringen bestämmer.

Regeringen får meddela närmare föreskrifter om revisionen.

5 kap. Kommunala naturgasföretag

1 § Ett sådant kommunalt företag som avses i 3 kap. 16–18 §§ kommunallagen (1991:900) får, utan hinder av bestämmelsen i 2 kap. 1 § kommunallagen om anknytning till kommunens område eller dess medlemmar, utanför kommunens område bedriva

1. handel med naturgas samt därmed sammanhängande verksamhet, eller
2. överföring av naturgas i geografisk närhet till företagets överföringsverksamhet inom kommunen i syfte att uppnå en ändamålsenlig överföringsverksamhet.

2 § Om ett sådant kommunalt företag som avses i 3 kap. 16–18 §§ kommunallagen (1991:900) bedriver handel med naturgas samt därmed sammanhängande verksamhet, skall verksamheten drivas på affärsmässig grund och redovisas särskilt. Om företaget även bedriver sådan verksamhet som avses i 7 kap. 2 § ellagen (1997:857) får företaget redovisa båda verksamheterna tillsammans.

6 kap. Tillsyn m.m.

Tillsyn

1 § Tillsynen över efterlevnaden av denna lag och av föreskrifter eller villkor som har meddelats med stöd av lagen utövas av den myndighet som regeringen bestämmer.

2 § Tillsynsmyndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen. En begäran får förenas med vite.

3 § Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden som behövs för att trygga efterlevnaden av de föreskrifter och villkor som omfattas av tillsynen. Ett föreläggande får förenas med vite.

Avgifter

4 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter för att finansiera de uppgifter en myndighet har enligt denna lag och enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Förensingsavgift

5 § Om ett naturgasföretag som bedriver överföring av naturgas eller lagring av naturgas för annans räkning inte lämnar in de handlingar som krävs enligt föreskrifter meddelade med stöd av 4 kap. 1 § tredje stycket skall företaget betala förensingsavgift till staten enligt 6 §. Detsamma gäller om ett sådant naturgasföretag inte lämnar in ett revisorsintyg enligt föreskrifter meddelade med stöd av 4 kap. 2 § tredje stycket.

Beslut om förensingsavgift fattas av den myndighet som regeringen bestämmer.

6 § Ett naturgasföretag som bedriver överföring av naturgas eller lagring av naturgas för annans räkning skall betala en förensingsavgift om de handlingar som anges i 5 § inte har kommit in till den myndighet som regeringen bestämmer inom sju månader från räkenskapsårets utgång. Om företaget har beslutat om fortsatt bolagsstämma enligt 9 kap. 9 § aktiebolagslagen (1975:1385) eller om fortsatt föreningsstämma enligt 7 kap. 4 § tredje stycket lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar, skall dock företaget betala förensingsavgift först om handlingarna inte har kommit in inom nio månader från räkenskapsårets utgång. Avgiften skall uppgå till 10 000 kr.

Om de handlingar som anges i 5 § inte har kommit in inom två månader från det att underrättelse avsändes till företaget om ett beslut om förensingsavgift enligt första stycket, skall företaget betala en ny förensingsavgift. Den nya avgiften skall uppgå till 10 000 kr.

Om de handlingar som anges i 5 § inte har kommit in inom två månader från det att underrättelse avsändes till företaget om ett beslut om förensingsavgift enligt andra stycket, skall företaget betala en ny förensingsavgift. Den nya avgiften skall uppgå till 20 000 kr.

7 § Om registrering har skett av ett beslut om att företaget försatts i konkurs eller trätt i likvidation, får beslut om förensingsavgift inte meddelas.

8 § Har företaget inom föreskriven tid lämnat in de handlingar som anges i 5 §, men har handlingarna någon brist som lätt kan avhjälpas, får myndigheten meddela beslut om förensingsavgift endast om företaget har underrättats

om bristen och fått tillfälle att avhjälpa den men inte gjort det inom den tid som angetts i underrättelsen. En sådan underrättelse får sändas med posten till den postadress som företaget senast har anmält hos myndigheten.

9 § En förseningsavgift skall efterges, om underlåtenheten att ge in handlingen framstår som ursäktlig med hänsyn till omständigheter som företaget inte har kunnat råda över. Avgiften skall också efterges om det framstår som uppenbart oskäligt att ta ut den.

Bestämmelserna om eftergift skall beaktas även om något yrkande om detta inte har framställts, om det föranleds av vad som har förekommit i ärendet.

10 § Om en förseningsavgift inte har betalats efter betalningsupplämningsmaning, skall avgiften lämnas för indrivning. Regeringen får föreskriva att indrivning inte behöver begäras för ringa belopp.

Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. Vid indrivning får verkställighet enligt utsökningsbalken ske.

11 § Ett beslut om förseningsavgift får verkställas även om det inte har vunnit laga kraft.

Om ett företag har rätt att få tillbaka betald förseningsavgift på grund av en domstols beslut, skall ränta betalas på den återbetalda förseningsavgiften från och med månaden efter den då förseningsavgiften betalades in till och med den månad då återbetalning görs. I fråga om räntans storlek tillämpas 19 kap. 14 § skattebetalningslagen (1997:483).

7 kap. Övriga bestämmelser

Ansvarsbestämmelser

1 § Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. bryter mot 2 kap. 1 eller 2 §, eller
 2. bryter mot villkor som meddelats med stöd av 2 kap. 8 § andra stycket.
- I ringa fall döms inte till ansvar.

2 § Till ansvar enligt denna lag döms inte om gärningen är belagd med straff enligt brottsbalken.

3 § Den som har åsidosatt ett vitesföreläggande döms inte till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av föreläggandet.

Överklagande

4 § Beslut av en myndighet enligt 2 kap. 14 och 15 §§ samt 6 kap. 3, 6 och 9 §§ får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Regeringen får meddela föreskrifter om överklagande av andra beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2000.

2. Denna lag tillämpas även på koncessioner som har meddelats enligt lagen (1978:160) om vissa rörledningar och som avser rörledning för transport av naturgas eller produkt av naturgas med följande undantag.

a) 1 § andra stycket 1 lagen om vissa rörledningar tillämpas alltjämt på ledningar som har börjat byggas före ikraftträdandet.

b) Ett undantag som har medgivits med stöd av 1 § tredje stycket lagen om vissa rörledningar skall alltjämt gälla.

c) Bestämmelsen om giltighetstid i en koncession som har meddelats enligt lagen om vissa rörledningar skall alltjämt gälla.

d) Ett villkor för en koncession som har meddelats enligt 6 § andra stycket lagen om vissa rörledningar skall alltjämt gälla.

e) 14 § lagen om vissa rörledningar tillämpas på anmälningar som gjorts före ikraftträdandet.

3. Föreskrifterna i 4 kap. 1 och 2 §§ tillämpas första gången för det första räkenskapsår som påbörjas efter den 31 juli 2000.

På regeringens vägnar

GÖRAN PERSSON

BJÖRN ROSENGREN
(Näringsdepartementet)